

**МЕЖДУНАРОДНИ СИМПОЗИУМИ „ГЕОГРАФСКИ ПРОБЛЕМИ
ПРИ ИЗПОЛЗУВАНЕТО НА КУРОРТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ“—
ВАРНА, 1973, И „ТУРИЗМЪТ КАТО ФАКТОР ЗА НАЦИОНАЛНО
И РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ“—СОФИЯ—БЕЛОГРАДЧИК,
1975**

На 21 и 22 октомври 1973 г. в МДУ „Фредерик Жолио-Кюри“ в курортния комплекс Дружба край гр. Варна беше проведен първият по рода си у нас международен симпозиум — научна среща на географи, работещи по проблемите на туризма от сродни институти и факултети на европейските социалистически страни. На този симпозиум се поставиха за разискване важни теоретично-практически въпроси из областта на географията на туризма. Той се проведе в рамките на Втория национален конгрес на географите в България (20—25 октомври 1973 г.) по предложение на директорите на географските институти при академите на науките на СССР, ГДР, Полша и ЧССР за европейските социалистически страни — членки на СИВ. Симпозиумът бе организиран от специалност география при Геологогеографския факултет на Софийски университет „Климент Охридски“, Географския институт на БАН, Българското географско дружество и Геологогеографската секция при Съюза на научните работници в България. В организационния комитет бяха включени още и представители на Комитета за отдих и туризъм и катедра Икономика и организация на туризма при ВИНС „Д. Благоев“ — Варна.

Целта на симпозиума бе да се изяснят основните географски особености при използването на курортния потенциал с оглед създаването на модели за неговото най-рационално усвояване.

В работата на симпозиума, към който беше проявен голям интерес, взеха участие 140 души, от които 49 чужденци от СССР, ГДР, Полша, ЧССР, Унгария, Румъния, СФРЮ, ГФР, Австрия и Франция. В продължение на три полудни бяха изнесени 18 доклада, в т.ч. 9 от чужденци. През четвъртия полуден беше организирана една научна екскурзия за участници в симпозиума за

запознаване с курортните комплекси „Златни пясъци“ и „Албена“.

Симпозиумът беше открит на 20 октомври 1973 г. в голямата зала на МДУ от председателя на организационния комитет проф. Любомир Динев, ръководител на катедра География на туризма при Софийския университет. Приветствено слово към делегатите поднесе Иван Врачев, председател на Комитета за отдых и туризъм. Първото работно заседание започна с пленарен доклад от проф. Л. Динев „География на туризма, нейната същност, проблеми и значение за използването на курортния потенциал“. В доклада бяха засегнати някои теоретични проблеми относно изясняването на предмета и съдържанието на този новоформиращ се клон в системата на географските науки и възможностите за изследване на курортния потенциал.

Останалите доклади тематично бяха обобщени в три главни насоки:

а) Общотеоретични доклади, засягащи основни географски проблеми на рекреацията и рекреационните ресурси: В. Преображенски (СССР) — „Териториалната рекреационна система и нейното географско изучаване“, Х. Тишков (НРБ) — „Проблемите на рекреацията и мястото на географските науки в тяхното решение“, П. Мариот (ЧССР) — „Пространственият модел на международния туризъм“ — Д. Канев (НРБ) — „Природните комплекси като рекреационни ресурси в България“ и Т. Козловска-Щенска (ПНР) — „Изучаване климата на полските курорти“.

б) Доклади, засягащи някои географски особености на курортния потенциал: Т. Христов и М. Бъчваров (НРБ) — „Влиянието на промишлеността върху курортно-туристическия потенциал“, П. Станев и Е. Гюлеметова (НРБ) — „Географските критерии за определяне на експлоатационните граници на курортно туристическия потенциал“, И. Бръмбаров (НРБ) — „Оценка на курортно-туристическия потенциал на Родопите“, И. Пенков (НРБ) — „Ръстът на нашите градове и местата за отдых, и М. Бъчваров (НРБ) — „За териториалността на туристическото стопанство“.

в) Доклади, в по-голяма или в по-малка степен третиращи проблемите на туристическото райониране: П. Станев (НРБ) — „По въпроса за стопанско-териториалната същност на туристическата локализация“, Е. Валев и Н. Мироненко (СССР) — „Рекреационно райониране на Причерноморската зона (в пределите на социалистическите страни), В. Михайлеску (СРР) — „Върху организацията на географията на отдыха (на примера на Румъния)“, М. Васькович (СФРЮ) — „Понятие и същност на туристическия район“, Я. Вершинска (ПНР) — „Оценка на природните ресурси на окръжаващата среда с оглед развиване на туристически функции (на

примера на Краковската провинция)“ и на Нефедова и Смирнова (СССР) — „Методи на природно-географското рекреационно райониране“.

Бяха проведени много интересни разисквания, които засегнаха широк кръг въпроси из областта на теорията на географията на туризма и географските проблеми при изследването на курортния потенциал. Направиха се и ценни препоръки.

На заключителното пленарно заседание на симпозиума бяха приети следните по-важни решения:

1. Да се координира работата на географите от социалистическите страни по отдыха и туризма с проблематиката, разработвана от СИВ.

2. Да се вземат мерки за координиране работата на географите с държавните обществени организации и научноизследователските центрове в отделните страни, като се привлекат в съвместни разработки икономисти, курортолози, архитекти, медици, геолози и други представители на научни дисциплини, изучаващи различни аспекти на туризма.

3. Да се продължи теоретичното и практическо-приложното изучаване на туристическите ресурси във връзка с детайлното райониране на отдыха и туризма в отделните страни.

4. Да се обърне внимание на оптималния капацитет и устойчивост на отделните туристически териториални системи от различен порядък във връзка с тяхната защита и възстановяване.

5. Да се организира група за създаване на обща и компонентни карти на туристическите райони в социалистическите страни, която да проведе и предварителни проучвания.

6. Да се установи по-тясна връзка с работната група по география на туризма и рекреацията към Международния географски съюз. Следващата среща да бъде координирана с тази работна група.

7. Да се обмисли въпросът за терминологичен речник по география на туризма.

8. Да се предложи на географските дружества на съответните страни да разширят формите на сътрудничество и в областта на географията на туризма и рекреацията, като се организират съвместни семинари, симпозиуми, съвещания и др.

9. Задължава се Организационният комитет на симпозиума да подготви и издаде в отделен сборник докладите на настоящия симпозиум.

От 19 до 26 октомври 1975 г. В София и Белград бяха проведени международни симпозиуми на работната група по гео-

графия на туризма и рекреацията към Международния географски съюз на тема: „Туризмът като фактор за национално и регионално развитие“. В неговата работа взеха участие общо около 110 делегати, от които близо половината чужденци от 13 страни (СССР, ПНР, УНР, ЧССР, СФРЮ, ГДР, ГФР, Зап. Берлин, Австрия, Франция, Швейцария, Нидерландия и САЩ). Чуждестранните участници в симпозиума бяха изтъкнати учени от висши учебни заведения и академични институти от съответните страни, занимаващи се с проблемите на географията на туризма — членове на работната група. От българска страна взеха участие главно географи от Софийския университет, БАН и Комитета за отход и туризъм и специалисти от други научни и обществено-ведомствени звена, работещи по проблемите на отхода и туризма.

На 19 октомври вечерта в парк хотел „Москва“ в София беше организирана пресконференция на ръководството на организационния комитет и ръководителите на националните групи с представители на столичните средства за масова информация и по-късно първа работна среща на председателя на работната група (проф. Матцнер, ГФР) с ръководителите на националните групи.

Деловата работа на симпозиума започна на 20 октомври в София с пленарно заседание, на което бяха изнесени следните пет основни доклада:

1. Проф. Й. Матцнер — „Дейността на работната група по География на туризма и рекреацията към МГС.“

2. Проф. Л. Динев — „Туризмът като фактор за национално и регионално развитие в България.“

3. Доц. ген. И. Хариев — „Основни насоки за развитието на отхода и туризма в НРБ.“

4. Ген. Щ. Щерев — „Ролята на Българската гражданска авиация за развитието на туризма.“

5. Ст. н. с. А. Малчев — „По някои териториално-устройствени проблеми на Черноморското крайбрежие.“

След обяд делегатите отпътуваха за Белоградчик, като едновременно бяха проведени срещи с ръководствата на Врачански и Михайловградски окръзи за запознаване с перспективите на тяхното икономическо и туристическо развитие. От 21 до 23 октомври в новооткрития за целта Младежки дом в Белоградчик бяха проведени работните заседания на симпозиума. Бяха изнесени общо 46 доклада, от които 26 от чуждестранни делегати, които тематично могат да се обособят в 3 насоки:

а) Доклади, засягащи теоретични и методологични проблеми на географията на туризма: О. Рогалевски (Полша) — „Туристическите райони със сложни стопански функции като проблеми

на изследване“, М. Сталски (Полша) — „Взаимодвиението на туризма с другите национални стопански отрасли в откритите територии“, К. Странски (ЧССР) — „Влиянието на туризма и рекреацията върху изменението на икономическата структура на областта“, П. Шнел (Зап. Берлин) — „Значението на туризма в рамките на стопанското развитие на области със слаба структура“, К. Руперт (ГФР) — „Основни насоки за райониране в областите, използвани за прекарване на свободното време“, Р. Касумов и А. Алиев (СССР) — „Туристическата среда в териториалното планиране“, Д. Димитров — НРБ „Климатът като фактор при туристическото планиране“, Х. Хаджиниколов — НРБ — „Туристическото потребителско търсене — фактор за национално и регионално развитие“, Р. Касумов (СССР) — „Методология на прогнозирането на системата за туристическо обслужване в регионалната икономика“, В. Нефедова (СССР) — „Рекреационни изследвания на слабо усвоените територии по крайбрежията на обширните водоеми в северното полукълбо“, Б. Барбие (Франция) — „Регионално разположение на туризма“, М. Вукичевич (СФРЮ) — „Икономическа и неикономическа същност на туризма“.

б) Доклади, третиращи развитието на туризма по страни: Л. Лаков (НРБ) „Картографска осигуреност на планомерното развитие на туризма в България“, Г. Гоцев (НРБ) — „Структура и основни черти на програмите за професионално обучение и специализация на кадрите за международен туризъм в НРБ“, М. Гловня (НРБ) — „Ролята на БТС за развитието на международния туризъм в НРБ“, К. Волф (ГФР) — „Туризмът в развиващите се страни на примера на Непал“, Е. Лозанов и Н. Петрова — „Социогенната трансформация на географската среда и проблемът за възможности за създаване на оптимална териториалност на туризма“, Х. Тишков (НРБ) — „Рационално използване на земята за рекреативни туристически цели — фактор за национално и регионално развитие на икономиката“, П. Мариот (ЧССР) — „Регионални аспекти в развитието на международния туризъм в Словения“, Ф. Фетер (Зап. Берлин) — „Икономическо въздействие на западногерманския туристически дефицит“, М. Матеева и К. Петков (НРБ) — „Конгресният туризъм — фактор за регионално и национално развитие“, В. Венер (ГДР) — „Фактори за развитието на краткотрайния туризъм в ГДР“, П. Станев и Е. Гюлеметова (НРБ) — „Туристическата активизация — фактор за социалистическото развитие на селищата с изменящи се функции“, Ф. Фещенко и Е. Ефременко — „Туризмът като вид дейност в свободното време и неговото развитие в БССР.“

в) Доклади, разглеждащи развитието и проблемите на туризма в туристическите райони и селища: И. Пенков и М. Михай-

лов — „Географско положение на Белоградчик и неговото значение за развитието на туристическото стопанство“, И. Бръмбаров — „Туризмът като фактор за социално-икономическо развитие на Родопската област“ М. Георгиев, П. Петров и А. Велчев — „Някои ландшафтно-климатични предпоставки за развитието на туризма в Рилската физикогеографска подобласт“, А. Стоимилев (СФРЮ) — „Влиянието на туризма за съживяване на затихващите селища в алпийската част на Македония“, С. Шпринцова (ЧССР) — „Значението на планинските селища за развитието на туризма“, (Северна Моравия), Б. Хофмайстер (Зап. Берлин) — „Значение и възможности на туризма за стопанска дейност на избрани индиански резервати в САЩ“, М. Бъчваров, Б. Манев и П. Орешкова — „Значението на туризма за развитието на южнобългарското черноморско крайбрежие“, К. Кулинат (ГФР) — „Влияние на туризма върху стопанското развитие и диферинциране на северноиспанския крайбрежен район“, Н. Поп (СРР) — „Северна Молдавия — основен туристически район на Румъния“, Б. Бентин (ГДР) — „Туризмът като фактор за регионално развитие на северната област на ГДР“, П. Попов и Д. Дончев — „Развитието и териториалните проблеми на производителните сили и проблемите, свързани с развитието на туризма в южнобългарското черноморско крайбрежие“, Б. Векилска — „Значение на хеотермичните ресурси за развитието на курортното дело и туризма в района на българското черноморско крайбрежие“, К. Каракашев — „Белоградчишките скали — отдих, природа, град“, К. Петков — „Локално и регионално туристическо развитие във връзка с туристическия обект (Банско)“, Ф. Юлг (Австрия) — „Възможни граници на туризма като регионален стопански фактор“, З. Пепеоник (СФРЮ) — „Някои характеристики на ваканционните селища на о-в Хвар“, Б. Манев — „Туризмът — фактор за развитието на град Мелник“, А. Кожухарова — „Туристическите ресурси — основа за развитието на град В. Търново като национално туристическо ядро.“

По време на работните заседания на симпозиума бяха проведени много оживени разисквания по поставените въпроси. За делегатите на симпозиума бяха проведени: една полудневна научна екскурзия във Видински окръг и само за чуждестранните участници — тридневна екскурзия по българското черноморско крайбрежие.

Боян Манев